

GYERGYÓI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP

Előfizetési árak:
Egy évre 160; félévre 80; negyedévre 45 Lei.
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:
T. IMETS BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T. emeletén
(Cziffra-féle ház.) Telefon: 25.
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 3–5 óráig.

Tegyétek jóvá, amit lehet.

Ugy érzem, mintha ismételtén szószéken volnék s olyan témáról kényszerítene a jó lelkiismeret beszélni, amelyről nem igen szeret füleitek hallani.

Tudom jól, hogy sokszor mondtam mindnyájatoknak jóleső dolgot. Tudom azt is, hogy sokszor szólottam soknak kellemetlen valóságról. Most az egyszer ötven százalékban lesz említve a kellemes és kellemetlen, amely úgy értendő, hogy a szószék felett lebegő Szentlélek irgalma által elmondott szavak igazsága embertársaink ötven százalékának sérteni fogja fülét és anyagi érdekeit s ugyanakkor ötven százalékának szolgálja azt az igazságot, amely mindig az is marad.

Hogy ötven százalékos elosztást állapítottam meg, titeket, nagy önző reményűket, ne hitessen számbéli tulerővel. Megmondom, ez csak egy diplomatikus oszlogás és higgyétek meg, csak arra szolgál, hogy ne álmódzatok minduntalan bőszült bivalyokkal s hogy bűneitek sokaságára tekintve, hamvazószerda előtt hintsetek hamut fejetekre mondván: „Porból lettünk és porrá leszünk”.

Ismerlek benneteket. Vajmi keveset ettetek az alázatosság kenyereből, de mondom, vegyétek és egyétek olykor-olykor ezt a tészta is, ha azt nem akarjátok megérni, hogy reátok ujjal mutassanak.

Székelj testvéreim, azok, akik keveset ettetek az alázatosság kenyereből és azok, akik másnak verejtékes munkáján emelkedtetek oda, ahonnan, úgy képzétek, nincsen visszaesés, és azok is, akik mások véréből táplálkoznak, egyszer minden kiviláglik és egyszer minden megváltozik, úgy lesz, ahogyan ti nem akarjátok.

Ez, amit most kiszalasztottam a számon: *tömegöröm*, amelyben millió szegény, megalázott színesíti fantáziáját és acélozza erejét, de én ennek a tömegörömmnek csak sötét árnyait látom, borzalmas eljövendőjét, mely sürsödik már fejetek fölött.

Higgyetek nekem. Annak, aki e tömegöröm nagy részesévé kellene váljon nyomoruságának érzetében, de mert tul vagyok azon, jobban szeretném látni azt, ha ti, kevesen, figyelnétek szavaim mélységét és borzalmas szörnyűségét.

Ti, akik megfojtjátok a testvért láthatatlan hurokkal, hogy több arany esörögjön zsebetekben, tudjátok-e, hogy egyszer a zseb kilikad? És azon a likon elhull minden arany és áldioség, melyet mások szereztek számotokra.

Kedves testvéreim, a ti zsebetek immár likadó félben, ha ki nem likadt és figyelmeztetésem ha bé nem veszitek, ha elzárjátok fületek ajtaját,

szemetek kancsal függönyét, úgy jártok, mint az egyszerű gyermek, amelyik egy krajcárért sőt és egyért paprikát vásárolt a kalapjába. Egyiket már a boltban kiöntötte, mondjuk: a paprikát, amikor a sőt a kalap másik felébe öntette és a sőt is ki fogjátok önteni édes anyátok előtt, amikor a paprikát kérni fogja.

A tömeg a paprikát kezdi kérni töletek és ti még csak a sőt mutatjátok, mert a paprika sehol sincsen: az egymást segítés és megbecsülés paprikája. Csak elméletben ismeritek, csak a terített asztal mellett üdvözlitek a

nagy igék alapostolait, akik közületek való hazug próféták s akik a paprikát úgy akarják adni, hogy szemébe hintik az embereknek.

Mondom nektek, szép az önbizalom, de mégis hiába biztok inatokban, fondor lelketek erejében, mert cserben hagy akkor, amikor ezer és ezer gondolat és szem kezdi látni és már látja bűneitek halmazát és azt, hogy minden szentséget letagadtatok az önös célok és érdekekért.

Már sürsödik a felleg fejetek felett: hallgassátok meg szómat és tegyétek jóvá, amit lehet.

Királyi kézirat az országhoz.

Ófelsége, a király a parlamenthez és a parlament utján az országhoz felhívást intézett. Betegségével kapcsolatosan különböző híresztelések keltek szárnyra, melyek egyfelől a betegség súlyosságát túlozták, másfelől olyan lap-

pangó kezdeményezéseket igyekeztek sejtetni, mintha valaki a trónöröklés rendjének alkotmányosan megállapított módján akarna változtatni. Mindezekre a legautentikusabb cáfolat ez a királyi kézirat:

Mélyen megindított az a gond és szeretet, melyet egészségi állapotom irányában Önök tanusítottak, de ugyanekkor mélyen elszomorodva látom, hogy egyesek felhasználták ezt a körülményt, hogy diszkuszió tárgyává tegyék azokat az elveket, amelyek az alkotmányos monarchia dinasztikus elveit képezik és amelyek nem engedik, hogy a korona sorsbárkinek változó akaratától függjön. Szerencsére, az utóbbi időben érzem, hogy erőm visszatér és hiszem, hogy Isten segítségével továbbra is teljesíthetem faladataimat szeretett hazámért és drága népemért.

Az a bizonyosság, amelyet Románia súlyos körülményei között már szolgáltattam volt, mutatja, hogy tudok önönmagamat legyőzve is, olyan elhatározásokra jutni, amelyek a haza érdekében feláldoztak személyes kapcsolatokat is és mint király, véget vettem egy szeretett fia tévelygése és ingatagsága szerencsétlen következményeinek. Jogosan mondhatom, és azt hiszem, hogy senkisémet kételkedhetik ebben: állandó gondomat képezi, hogy uralkodói kötelességeimet utolsó pillanatombig teljesítsem, ahogyan ezt tennie kell egy királynak, aki többre tartja művének maradandóságát, mint bármit ami a legdrágább neki az életben.

Ezt a művet felejtethetetlen nagybátyám alapította meg és azt elhatározottsággal fogom védeni, igyekezve szilárd jövőt biztosítani dinasztiam dicsőségére és országom konszolidálására.

Biztos vagyok, hogy ebben a munkámban segítségemre lesznek az összes jó románok, élükön azokkal a hű tanácsadóimmal, akik trónralépésem óta feltétlenül mindenben támogattak. Ők képesek lesznek egyesíteni az összes nemzeti erőket, hatalmas falat emelve a trón körül, hogy a monarchia érdekeinek és törvényeinek megfelelően, megvalósított elhatározásom respektálását biztosítsák.

FERDINÁND.

Gondolatok.

A villamosság az élet egyik lényege. — Rádióember.

Az élet akkor szűnik meg valóban, amikor a test akkumulátora kiürül. A halál tehát, nézetem szerint, nem akkor áll be, amikor a test a teljes mozdulatlanúságba hanyatlik, hanem jóval azelőtt.

Ugy képezem, hogy a test maga az akkumulátor és azt hiszem, hogy a nemi szerveknek nem a nemzés a fő feladatuk, hanem a testnek, vagy az abban elhelyezett akkumulátornak villamossággal való megtöltése.

Ez a villamossággal való állandó utántöltés eredményezi az életet, a használható tevékenységet épp úgy, mint a rádiónál, de csak akkor, ha a test villamossága megfelelő nyugalmak, vagy izgalmak hatása alatt is normális kisugárzást végez, vagyis azt akarom mondani, hogy a testben felgyülemlett villamosság nem illan el, nem sugárzik ki egyszerre, hanem a villamos telítettségéből, aránylagosan, mindig megfelelőt veszít.

Mivel gondolataim csak gondolatok, ame-

lyek alig magyarázható sejtéseken épültek és nem tudományos kísérletek eredményei, olyan pozitívumokat, hogy pld.: az egész emberi test-e az akkumulátor és csupán a nemi szervek képesek-e a villamosság termelésére, vagy még más kisegítő szervek is szerepelnek ebben, nem állíthatok. Bizonyos az, hogyha az akkumulátorban van a hiba, nagyobb baj, mintha a dinamo vesztett áramfejlesztő képességéből, mert mihelyt az akkumulátor kifogyott, képtelenek vagyunk a messzeségekből kapott kis villamos szikrákat általunk érthetővé, érzékelhetővé átalakítani s bár jelen van, reánk nézve még sem létező.

Pedig ez végtelen fontossága. Fontos azért, mert az életben a villamosság a lényeg és az emberi test is úgy van megkonstruálva, hogy nem csak magából termeli a gondolatokat, vagy ha úgy jobb: a villamosságot, de kívülről is felfogja azokat.

Jobb érthetőség kedvéért és kép'etesen

szólva: a fej maga az antenna, a szemek a lámpások. Szóval testünk úgy van berendezve, hogy egyszerre leadó és felvevő állomás is, de a felvevő állomás erősítője csak keveseknél valamennyire tökéletes, illetve használható. (Ugy látszik, hogy a felvevésre alkalmasság szervi készülék az emberiségnél most van a tökéletesebb felé alakulóban.)

Megtörténhetik, hogy az emberi test, az akkumulátor kívülről is kap villamos telítést s így részben pótolni tudja a belsőleg hiányos áramfejlesztő képességeit, de ez az élet még sem lehet teljes és a mai adottságokhoz mérten tökéletes.

*

Látjuk, hogy az életben a villamosság az egyik fő lényeg. Ép ezért az orvosi tudománynak arra kell törekednie, hogy azt oldja meg, hogy a test, a csodás konstrukció, mindig telítve legyen villamossággal, illetve a testből való villamos kisugárzás mindig normális legyen. Különböző más mód, mint meghalni, mint új életet kezdeni: újra átalakulni. S tekintve azt, hogy a villamosság minden életben a csillagvilágok életében is lényeg, mindegy, hogy milyen formája az átalakulás, ha maga a lényeg egy és ugyanaz.

*

Jóval e gondolat lerögzítése után olvastam vagy a Keleti Ujságban, vagy az Ujságban, hogy egy olasz orvos azt állítja, hogy a haj őszülése azért áll be, mert a hajszálakon át nagyfokú a test villamos kisugárzása, vesztesége. Ez azért van, mert a hajhagymák tövében nincs elég szigetelő zsiranyag s így a villamosság oxidálja a hajszálakat. Együttal azt is állítja, hogy az őszülés egy betegség: az öregedés tünete, még pedig azért, mert nagy a testnek villamos vesztesége. Ha ezt meg lehet szüntetni, tán megállíthatjuk, késleltethetjük az öregedési folyamatot, a halált s tán hozzá tehetjük: megfiatalíthatjuk a szervezetet.

*

De hagyjuk ezt. E gondolatokat, amint már mondtam, nem tudományos szempontból fogom fel. Erre más a hivatott. Csak mint kuriozum érdekes, mely egy modern regényben is feldolgozható s amelynek ma már nem csak fantázia a szülő anyja.

Tib.

Szent Ferencz ünnepély Ditróban.

Hiába! Ez így van. A nagyjaink, a szenteink iránt még az ősapáink is tisztelettel adóztak. Ha dédapáink kalaplevéve emlegették a nagy szenteinknek a nevét, miért ne tennénk ezt mi is, utódok? Miért ne mutatnánk meg mi is, hogy katolikusok vagyunk, hogy szenteinket tiszteljük és tisztelettel ejtjük ki a nevüket. És miért? Mert jajszavunkat meghallgatták, könnyeinket leittatták és megfogytak... lelohadt hitünkben segítettek. Egy szt. Ágoston, egy szt. Ferencz mennyi mindent nem tett értünk!!! Oh, ha most is akadna egy szt. Ferenc, a maga egyszerűségében, mennyi változást tudna csinálni ebben a ragyogni akarástól tulfutott, a nagyvási vágytól... büszkeségtől márvány arcúvá vált világban!!! De nem jön! Nem jöhet! Legalább az ő szellemét szóltassuk meg, legalább az ő szelleme szálljon közénk.

Ezt a célt akarta megvalósítani a ditrói „Hölgy Misszió Társulat”, mikor folyó év november hó 21-én délután 4 órakor a ditrói polg. isk. tornatermében műsoros Szt. Ferencz ünnepélyt rendezett a ditrói Leányklub közreműködésével. És célja sikerült. A tornaterem nagyszámú intelligens közönsége az elragadtatás jóleső érzésével fogadta ezt az ünnepélyt, amelybe a lelkes Misszió sajátos egyéni ízzel, igaz

szívvél és lélekkel vitte bele a vallásos szellemet. Hiszen a nagy gondnal előkészített és kidolgozott műsornak minden egyes pontját a vallásos szellem hatja át.

A műsor egy igen bájos előképpel kezdődött, amely szt. Ferenczet jeleníti meg két angyal között. Maga a képnek a művészi beállítás is igazi intellektuális vall. Szt. Ferenczet igen hűen Veres Sándor és a két angyalt igazán elragadóan Hompoth Mariska és Köllő Mariska alakította.

Még alig gördült le a függöny, még szt. Ferencz nemes egyszerűségtől fenkölt arca a szemeink előtt lebegett, máris felgördült újra és a színpadon megjelenik Kovács Erzsike rokonszenves alakja. Úgyesen, figyelemreméltó előadással szavalja el Asszisi szt. Ferencz „Naphimnuszát”. Egyéniségének rutinos alakítása a szavakat előadásának teljes sikerét teszi. Szavai általános tetszést és elismerést aratott.

Vadász József polg. isk. tanár kellemes, iskolázott bariton hangján énekelte el „Oh Jézus én szerelmem” c. egyházi éneket.

Majd Ferenczi Imre alakja jelenik meg a színpadon és igen nagy sikerrel szavalja el Kocsis László „Ferencz hegedűje” c. költeményt. Nálánál jobban senki sem tudta volna ezt a nehéz, erőteljes alapeszméjű ódát elszavalni. Szavai általános tetszést és elismerést aratott. Derekesen megállotta helyét.

Ezek után jött az ünnepély főpontja, egy igazán művészi egyszerűséggel konstruált ünnepi beszéd. Főtisztelendő dr. Lukács József mesterkéletlen, egyszerű szavakkal beszélt szt. Ferenczről. Nem szóvirágokkal, szípkörzök színezetű szavakkal beszélt, mert hisz — ugymond — szt. Ferencz maga volt az egyszerűség. Hatalmas tapsvihár után — mellyel méltán honorálta a lelkes közönség az ünnepi szónokot — egy kedves, megkapó dallam Mária ének követte „Asszonyunk szűz Anyánk” címen, melyet igazi énekművészettel énekelt Karácsony Antal, a ditrói Népszövetség elnöke. A megkapó dallam művészi színezete hol simogatta, hol vigasztalta szívünket. Mintha egy gordonka négy hurjából sirt volna fel egy bánatában megtört, de még mindig reménykedő Mária tisztelő. Könyveinket törölte le és mi ezért zugó tapsviharral fizettünk.

Nemsokára rá azután megjelent Puskás Erzsike, a Leányklub elnöknőjének imponáló alakja és szavalni kezdett. Várady Antaltól „Az Ur ítélt” c. melódramát szavalta. De nem is szavakat volt, hanem a legszebb muzsika. Hol sirt, hol nevetett. Mi meg együtt sirtunk vele. Ajkáról izig-vérig művészi tehetséggel folytak a szavak, mint a föld gyomrából kibuggyanó forrás napsütéses vize. A közönség lélekzetét visszafogva hallgatta és majd frenetikus tapsviharral fejezte ki, hogy valóban megértette, megérezte és magába szivta. Elegáns, határozott fellépése és egyszersmind megnyerő, kellemes megjelenése a disztigvált közönségre nagyon hatott.

Csiby Ágica igen szépen adta elő Endrődy Sándor „A celli bucsu” c. melódramáját. Orgonán Vadász József tanár kísérte.

Majd a lélekemelő ünnepséget a „Papai Himnusz” akkordjai zárták be, melyet a ditrói polg. isk. növendékek énekeltek Mezey Imre vezetése mellett. A közönség a hétköznapiaságból kiemelkedvén, ünnepies hangulatban távozott.

Még mit fűzzünk hozzá? Azt, hogy a jó Isten fizesse meg!! Meggyőződéssel hisszük, hogy ez a kulturlelkületű Misszió a katolikus jövőnknek legszebb vára, a nép kulturájának reményteljes támasza, amely már rég magába szivta a művészi szép iránti rajongó lelkesedést.

(Ditró.)

Ifj. Vadász József.

Közkut-építése a piacon.

Gyergyószentmiklós, bár folyóvizben és kutakban bővelkedik, a száraz őszi és téli idő alatt sokszor szenved vízhiányban, a nedves tavaszi és őszi időjárás alatt pedig a csekély mélységű udvari kutak szennyvízzel telnek meg, vagy a póce gödrök szomszédságában ahól mégjobban megfertőződnek úgy, hogy állandóan végig seper a városban a tifusztörvény.

Igy, bár dr. Nagy Lajos városi főorvos mindent elkövet a közegészség fenntartása érdekében (különösen a Békény-partján lakók szenvedése megmérhetetlen) a legjobb akarat mellett is alig lehet a bajokat leküzdeni.

Végre a városi tanács közkutak építését határozta el, hogy a város egészséges ivóvíz ellátását biztosítsa.

Az első közkut most van a piacon épülőben. Mélysége 5 méter, melynél alább a bővizűsége miatt alig lehet ásni.

Érdeklődésünkre a városi tanács tagjai kijelentették, hogy kerekas kut formájában építik fel a közkutak felső építményét, tehát ilyen formán nyitott felületű lesz.

Arra a kérdésre, hogy miért nem építenek „Rapid” kutat, az volt a felelet, hogy a gyergyói nagy télen az könnyen be fagy és akkor használhatatlanná válik.

Természetesen, ebben igaza van a tanácsnak, de mégis kérdés, nem volna-e jobb teljesen zárt tetőzetű „Rapid” vagy más formájú és szisztemájú kutakat építtetni, mint a teljesen nyitott felületű kerekas kutakat, amelyek, különösen a piacon így fertőzésnek vannak kitéve.

A „Rapid” kutakat, befagyás esetén mindennap egyszer ki lehet olvasztani, de nyáron, tavasztól őszi bizony könnyű kezelhetőségéért a kerekas kutak mellett előnyben kell részesíteni.

Ugy hisszük, hogy a városi tanács tekintetbe veszi, ha nem a mi véleményünket, legalább a fürdő utcai lakók véleményét, mely a hozzánk intézett és teljességében alább adott levélben nyilvánul meg:

Gheorgheni, 1926. nov. 25. én.

„Gyergyói Ujság” Szerkesztőségének

Helyt.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Megkérjük szépen, mint a Fürdő-utca és környéke lakói Önt, mint városunk alapos ismerőjét, legyen szives lapjában egy kis cikket közzétenni a Sétatérén épülő kutra vonatkozólag.

Tudniillik, hogy az minél hamarabb elkészüljön és közbe lépni, hogy ha már végre megszabadulunk a Békény mindennel telt vizétől és a mások udvarán feltett kutaktól, akkor ne legyen a fent nevezett kut olyan nyitott, mint a Békény, hogy abba, amennyi picacon tekergő zabolás cigány, a gyümölcsösök lovai és minden olyan ember, akitől egészségi szempontból tartani lehet, belé köpködjön, belé igyon, no meg aztán nyáron, amikor dinnye és más gyümölcs van, hogy az szennygödörre változzon. Ha már a város reszkéroz, ne sajnáljon fejlődéséhez illő szivattyuskutat létesíteni. Hiszen csak így lehetne megkímélni minden szennytől és azt hisszük, meg is érdemeljük mi, adózó polgárok, hogy végre egy alkotás, ami a várostól jön, „komplekt” munka legyen.

Ezt kérnők a Szerkesztő urtól, hogy amennyiben jónak látja, a vízhiányban lévőket megtenni sziveskedjék.

Mély tisztelettel

a Fürdő utca és környéki lakók.

JANCSÓ és MIKLÓS

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós. Főtér, Cziffra-féle ház.

Telefon: 41.

Mindennemű OLAJ

állandóan raktáron.

H I R E K.

— **A Jorga Kultúregylet**, melynek elnöke Scrima erdőmérnök volt és városunkból eltávozott, nov. hó 28-án új elnököt választott Cotta Salamon primpretor személyében.

— **A gyergyóalfalui új tanács** megválasztási határidejét f. hó 14-ére tűzte ki Popescu kir. törvényszéki elnök. Reméljük, hogy a választást végre a legjobb belátással és eredménytel fogják az alfalviak megejteni, mely meghozza a békét a régóta meghasonlott faluban.

— **Dalestely Szárhegyen.** A „Ditrói Ipartestület Dalköre” f. évi november 28-án jól sikerült dalestélyt rendezett Szárhegyen a Márdirosz nagytermében. A termet zsúfolásig megtöltötte az érdeklődő közönség, melynek soraiban feltűnően nagy számban voltak képviselve a székesely gazdaságok is, bizonyítva ezzel azt, hogy a magyar dalkultúra jövőjét nem kell féltünk, legalább is Szárhegyen nem, ahol ilyen lelkesedéssel fogadják a dal művelőit.

A rendezés nehéz munkáját a szárhegyi műkedvelők társasága, élükön a fáradhatatlan Oláh Antallal végezték el, melyért ezután köszönetet mond a dalkör elnöksége.

A műsor pontban 9-órakor vette kezdetét, melynek első száma a Dalkör gyönyörű „jeligéje” volt. A jelige szövegét Görög Joachim kanonok szenátor ur írta, zenésítette Tárca Bertalan, a Romániai Magyar Dalszövetség főtitkára. Utána magas szárnyalású megnyitó beszédet tartott Dr. Puskás Levente, melyben a dal, a magyar dal szépségeiről, annak szívet-lelket betöltő gyönyörűségeiről feledhetetlenül találó hasonlatokat sorakoztatott fel.

A Dalárda László István karnagy vezetésével előadta a következő dalszámokat: Szügyi Népdalegyveleg. Csokonai—Lavotta: Reményhez. Pácus: Finn dal. Lányi: Magyar nóták és Gál: Eredeti magyar dalok.

Ezeket kívül egy szavalt és két szinpaditréfa „A lift” és „A szivar” került előadásra a szárhegyi műkedvelők által.

A műsort Tamásy Károly dalköri titkár konferánsza egészítette ki, mely után reggelig tartó táncmulatság következett.

— **A kolozsvári piarista templom is kikerülhet a római katolikus egyház kezeiből?** Dr. Suciu kolozsvári ügyvédi kamarai dékán, mint a kincstár kolozsvári ügyvédje, kedden délelőtt kihallgatáson jelent meg Goldis miniszternél, akivel hosszasan tárgyalt a kolozsvári piarista-templom ügyében. Suciu dr. a kultuszminisztérium távirati hívására utazott Bukarestbe. Kijelentette egy újságírónak, hogy redkivül fontos okmányok állanak ebben a kérdésben rendelkezésére és valószínűnek tartja, hogy a piaristák temploma per útján kikerülhet a katolikusok kezeiből.

— **Az erdélyi katolikus egyház küldöttsége Goga miniszternek memorandumot adott át.** Goga Octavián belügyminiszter előtt ma megjelent egy magyar küldöttség, amelynek tagjai Majláth püspök, két kanonok és Gyárfás Elemér szenátor voltak. A küldöttség memorandumot nyújtott át a belügyminiszternek a katolikus egyház kívánságaira vonatkozólag.

— **Nem akarnak politizálni a diákok.** A diákkongresszus ülésén Curneagu javaslatot terjesztett be, hogy a diákok beiratkozhassanak politikai pártokba. Ezzel szemben Toma kolozsvári kiküldött határozati javaslatot tett arra vonatkozólag, hogy a diákok ne csinálhassanak politikát, azonban támogathatnak olyan politikai pártokat amelyek programja megegyezik a diákok 1922 december 10-iki határozatainak elveivel. A kongresszus az utóbbi javaslatot fogadta el, ami nagy feltűnést keltett, mert nyilvánvaló ellenkezésben van Cuza intencióival, aki tudvalevőleg a diákságot a maga pártjának kívánta fenntartani.

— **A Kolozsvári motorek bemutató eredményeit** most dolgozta fel a bíráló bizottság, melyet röviden a gazdasági közönség tájékoztatására az alábbiakban közlünk. A bemutatón az „Internacional” és „Excelsior” traktoroknál eszközöltek méréseket. „Excelsior” felszántott egy óra alatt 4 eketesttel 0-14 kat. holdat, az „Internacional” 3 eketesttel 0-506 kat. holdat. Az „Excelsior” 20—25, az „Internacional” 15—16 cm.

mélyen szántott és így az „Excelsior” egy óra alatt 499 köbméter földet mozgósított, az „Internacional” ezzel szemben 483 köbmétert. Mindkét gép petroleummal dolgozott. Az „Excelsior” kat. holdankénti üzemköltsége — a gépész fizetése és a gép amortizációs költségén kívül — vagyis olaj és petroleum fogyasztásának értéke 212 lei, ezzel szemben az „Internacional”-é 97 lei. Természetesen az „Excelsior” mélyebb szántása jelentékenyen nagyobb erőt igényel, mint az „Internacional” sekélyebb felületen való szántása, illetve talaj mozgósítása. A hegyi bemutatón mindkét gép kifogástalanul felment a kb. 12°-os lejtőn. Az „Excelsior” itt is négy barázdával 20—25 cm. mélyen, míg az „Internacional” 2 barázdával 10—12 cm. mélyen szántott. Az „Excelsior” 50 lóerejű, az „Internacional” 12—24. Előbbi csoroszlya nélkül, utóbbi csoroszlya helyett vágó koronggal dolgozott. Az „Excelsior” bármilyen kötött, hegyes talajon beválk, különösen őszi mély szántásokra alkalmas. Az „Internacional” ugyanilyen talajokon lóerejének megfelelően kevesebb eketesttel szintén igen jól beválk. A bemutatón igen nagy számú gazdasági közönség nézte végig. A bíráló bizottságban mint gazda szakértők gr. Teleki Arvéd, dr. Szász Ferenc, Farkas Albert és Lázár Zoltán szerepeltek, mint műszaki szakértők Frank Rudolf és Robáczky Lajos.

— **Gazdabál Kolozsváron.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmánya legutóbbi ülésében elhatározta, hogy az 1927. évi farsangon ismét megrendezi a gazdabált, amelyre az előkészületeket a vigalmi bizottság meg is kezdte. A bál az idei farsang első bálja lesz, amennyiben január hó 8-án fog megtartatni a Newyork szálló összes földszinti helyiségeiben. A bál iránt az erdélyi gazdaságiadalom körében már is széles körű érdeklődés nyilvánul meg. A bál napján d. e. az E. G. E. gazdasági előadásokat rendez Kolozsváron.

— **Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya elhatározta,** hogy a különféle kukorica fajtákkal Erdélyben termelési kísérleteket fog végezni. E célból felkéri mindazon tagjait, akik erre vállalkozni óhajtanak, hogy e körülményt az E. G. E. titkári hivatalához bejelenteni szíveskedjenek. A tengeri fajtákat a Szakosztály meghozatja és önköltségi áron bocsátja a kísérletek végrehajtására vállalkozó termelők rendelkezésére. Hozzathat a Szakosztály a megnevezettől eddig beérkezett értesítésük alapján eredeti bankuti keményszemű, bankuti lófogú tengerit. Egyidejűleg keres megvételre a Szakosztály fajtásztá putyi, pignoletto csinquantin, Székely és egyéb Erdélyben beváló fajtákat termelési kísérletek céljára. Kéri a Szakosztály ezért az eladó készletek bejelentését a származás és termelés módjának megjelölésével.

— **Reissfeld Noe okl. tánctanár** esikszentdomokosi tánciskolai vizsgabálján a szépségversenyen díjat nyertek: I. díjat 752 lappal Császár Gizike, II. díjat 730 lappal Krausz Annuska, III. díjat 400 lappal Platus Zsenike.

— **Haszonállatok vizsgálata a járásban.** Napokkal ezelőtt a haszonállatok megvizsgálására alakított bizottság Cotta Salamon főszolgabíró, Fülöp József állatorvos és Márton Lajos földbirtokos személyében megvizsgálták a gyergyói községek apaállatait. A legszebb bikaállományt Remetén, aztán Szárhegyen és Tekerőpatakon találták. Külön dicséretet érdemel a remetei előjáróság és a remetei állatgondozó (nevét nem tudjuk). A többi községekben, különösen Alfaluban, az állatokat nem a legjobb karban találták és így, ha a multra gondolunk, bizony nagy visszaesést jelent. Ha a gyergyói falvak nem fordítanak nagyobb gondot az állattenyésztésre, maholnap valóban úgy maradnak, egyedül, mint az árva bogánes az utszélén. És akkor vessenek magukra.

* **Ingyenes géphimző tanfolyam.** Tudomására adjuk az érdekl. hölgyközönségnek, hogy üzletünkbe megnyitottuk a géphimző tanfolyamot. Résztvehetnek mindazok, kiknek régi vagy új vételi karikahajós, central bobin „Singer” gépjük van. SINGER cég: Nagy.

* **Eladó 2 drb karikahajós Singer varrógép.** Nagy Kálmán Bethlen-u. 11.

* **Bocskay-u 10. szám alatt egy új szoba-berendezés jutányos áron eladó.**

* **Hegyesy Lajos** műbutor asztalos mester Gheorgheni, Reg. Ferdinand 74. sz. (Vasut-u.) Állandóan raktáron **háló és ebédlő butorok.** Szabadalmazott hajlitott keményfa székek.

* **Bőr és selyem batikolást, festést, domborítást, kelim előfestést, művirágkészítést, ruhadisztést és tervezést, valamint bármely iparművészeti munkát** elvállal C. Sándor Mária, Főter 15. (Emelet.) 5—1

* **Csávásy Béla** kézdívasárhelyi székesely fűszeres és mézes pogácsás Gyergyószentmiklóson Vörösmarty-u. 27. szám alatt megnyitotta sütődjét, ahol fűszeres és mézes pogácsa rendeléseket a legnagyobb megelégedésre vesz fel. Frissen sült pogácsáira, amelyek a Piaetérén minden szombatön és vasárnap kaphatók, felhívja a n. é. közönség figyelmét. 10—8

KÖZGAZDASÁG.

A készülő új banktörvény pénzügyi és gazdasági kihatásai.

írta: Dr. Csiby Andor.

A rövid pár év alatt egymásután bekövetkezett bankbukások s ezzel kapcsolatos betétek elvesztése és gazdasági megrázkódtatások arra késztették a kormányt, hogy egy új banktörvénnyel szorosabb felügyelet alá vegye a bankokat.

A Banca Națională kormányzója a Bankszindikátussal és egyes vezető bankok elnökeivel nem régen tartott erre vonatkozó tanácskozást, amelyen bemutatta az új banktörvény tervezetét.

Hogy ez a tervezet tényleg úgy fog-e törvénnyé válni, ahogy az jelenleg van, vagy sikerülni fog azon a bankoknak valami változtatást keresztülvitetni, az még a jövő titka. Mindenesetre a tervezet alkalmas arra, hogy a bankok felfigyeljenek és jövőjükre nézve esetleg új orientációt keressenek.

A tervezetnek egyik legfontosabb intézkedését az képezi, hogy betéteket csak azok a bankok kezelhetnek, amelyeknek alaptőkéje legalább 5,000.000 Lei.

Hol van most már az a bank, különösen vidéki bank, melynek alaptőkéje ezt az összeget nem hogy túl haladja, de legalább is elérje? És ezeknek most nem lesz szabad többé betéteket kezelnie.

A bankok forgótőkéjét elsősorban alaptőkéjét, másodsorban és főként betétállományuk képezte, s innen volt és van az a nagy betét-hajszá, mely a betétkamatok felemelésével közvetve megrágitotta a pénzt is és a hitelkeresőkre nézve megnehezítette annak igénybevételét.

Harmadik forgó tőkéje a bankoknak a viszleszámitolás folytán igénybe vett hiteltőkéje.

Ugy az alaptőke alacsonyossága, mint a viszleszámitolási hiteltőke magas kamatozása nem teszi lehetővé ezeknek a bankoknak a nagy rezsijükkel, adójukkal stb.-vel felmerülő kiadásai fedezését, csupán csak a betét az a tőkéjük, mely folytonosan megforgatva, biztosítja még a részvényeseknek kijáró osztalékot is.

Ha tehát az új banktörvény eltölti ezeket a bankokat a betétek kezelésétől, akkor lét-

Ha jó és olcsó szeszt akar, keresse fel a

Halász szesznagyraktárát,

hol első minőségű szeszt olcsóbb áron vásárolhat.

alapjukban támadta meg és lassu elsorvadásra vannak kárhoztatva.

Ezzel a fenyegető veszéllyel szemben a bankokat az önfentartás ösztöne védekezésre kell, hogy kényszerítse; de hát hogyan védekezzenek?

Kétféle eshetőség van részükre: vagy alap-tökéjük felemelése a kívánt 5,00.000 Leire, vagy más hasonló sorsu bankkal való fuzio.

A bankok a jelenlegi hiteligenyek kielégíthetése végett már keresztül mentek egy alap-töke felemelésen, másodszori emelést már a piac nem bír meg, mert mindenik banknak a piaca egy és ugyanaz.

Marad tehát egyedül a fuzio.

Fuziók keresztülvittele mindig nehézségekbe ütközik és nehezen vihető keresztül.

Ezt a fuziót azonban meg kell különböztetni attól a fuziótól, amikor egy bank — mint amint nem egy eset is mutatta — alapja megrendülése folytán kényszerülve volt erre. Igaz, hogy legtöbb esetben ezek nem is fuziók, hanem teljes beolvadások voltak a szanáló bankokba.

A mostani fuzio egy kényszerű folyamat lesz, egy védekezés a teljes megszűnés ellen s azt hiszem, mindenik bank ezt belátva, intencióit is aszerint fogja megszabni.

Még lenne egy segéd mód a bankok ezen tervének keresztülvitelére, és ez nem egyéb, mint szelektálása minden piacról a nem életképes bankoknak s így a kérdés megoldása céljából koncentrálni az összes e célra rendelkezésre álló tőkét.

A bankok tehát életükben az új bank-törvény által fordulóponthoz jutottak s minden életképességük attól fog függni, mennyire tudják megoldani ezt a súlyos problémát.

(Folytatása következő számunkban.)

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért a felelősség beküldőt terheli.

Nyilatkozat.

Alulírott kijelentem, hogy Kiss Ignác nevű fiamért semmi néven nevezendő felelősséget nem vállalok.

Gyergyóalfalu, 1926. november 29.

Örv. Kiss Lajosné.

Kiadó lapfajtájános: Puskás J. István.

Minden cikkért írója felel.

Nr. 708/2—1926. port

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștința publică în sensul legii articolul LX. din 1881 art 102 respective LXI. din 1908 art 19 cumcă lucrările următoare s.a. 1 bou albe 4 ani care în urma deciziei Nr. G. 1501—6 din anul 1925 al judecătoriei de Ocol Gheorgheni s'au executat în favorul executor Dr. Kiss și Dr. Makkay advocați din Gheorgheni împotriva executorilor locuitori din Gheorgheni pentru încasarea capitalului de 420 lei și acces. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 6000 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, pe baza deciziei Nr. G. 181—1926. al judecătoriei de ocol Gheorgheni se fixează termenul pe 11 Decembrie 1926 la orele 11 p. m. în Gheorgheni la locuința urmăritului și toți cari au voie de a cumpăra, sunt invitați prin acest edict cu observarea acea, că lucrările susamintite vor fi vândute în sensul legii XL. din 1881 art 107. și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Pretenziunea care e încasat face 420 Lei capital, dobânzile cu 12%, socotind din 3 Martie 1925 iar spesele până acume stăverite de 521 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în sensul articolului LXI din 908 § 20.

Dat în Gheorgheni, la 19 Noembrie 1926.

V. Lőrincz,
portărel.

Hirdessen

a Gyergyói Ujságban

Zöld Sándor cipész

tisztelettel hozza a nagyérdemű közönség szíves tudomására, hogy december 15-ével

üzletét

az Unió-utcában (Kádár Miklós szabó üzlete mellett) megnyitja.

Készít a legjobb kivitelű női és férfi cipőket és felsőrészeket.

Legujabb horgoló és az összes kézimunka mintakönyvek

Kahan könyvkereskedésben

Nr. 800—1926 port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portărel aduc la cunoștința publică în sensul legii articolul LX. din 1881 § 102 respective LXI. din 1908 § 19, cumcă lucrările următoare, s. a. : 2 dulăbul, 1 mașina de cusut care în urma deciziei Nr. 3934 din anul 1925 al judecătoriei de Ocol Gheorgheni s'au executat în Gheorgheni în favorul executor T. pelus Ioan com. repr. prin avocat Dr. Kiss și dr. Makkay împotriva executorilor locuitori în Gheorgheni pentru încasarea capitalului de 2054 Lei și acces prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 4000 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea acestei licitațiuni, pe baza deciziei Nr. G. 148—1926 al judecătoriei de Ocol Gheorgheni, se fixează termenul pe 18 Decembrie anul 1926 la orele 3 p. m. în Gheorgheni la locuința urmăritului și toți cari au voie de a cumpăra, sunt invitați prin acest edict cu observarea acea, că lucrările susamintite vor fi vândute în sensul legii LX. din 1881 §. 107 și 108 celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Pretenziunea care e încasat, face 2054 Lei capital, dobânzile cu 12%, socotind din 7 Iulie 1925 iar spesele până acum stabilite de 877 Lei 52 bani.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost executate și de alții și aceștia și ar fi câștigat dreptul de acoperire, licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în sensul articolului LXI. din 1908 § 20

Dat în Gheorgheni, la 19 Noembrie 1926.

V. Lőrincz,
portărel.

Batik tanfolyam.

Relif, selyem és bőrbatikot olcsón és szakszerűen tanít Vajdáné. Tanfolyam kezdete december hó 3-ától. Villanyernyők, sálak, táskák készítésére megrendeléseket elfogadok Arany János utca 16. szám alatt.

Karácsonyi

ajándék tárgyait

Gyergyószentmiklóson legjobban a

„PATRIA“

könyvkereskedésben választhatja meg.

Raktáron vannak a legujabb Moravetz zeneművek, karácsonytáncok és gyermekjáték áruk. Író és manikűr készletek, a legcsinosabb kiállítású emlékkönyvek és levelezőlap-albumok, utazó bőröndök olcsó és tartós kivitelben.

Képes, mese és szépirodalmi könyvek nagy választékban Hegedű és hegedűfelszerelések minden minőségben. Karácsonyi levelezőlapok szép levélpapírok, mappában és kazettában.

Saját érdeke,

hogy szükségletét beszerezze.

Dr. HIRSCH HUGÓ

sebész-főorvos

6-3

SZANATÓRIUMA

MERCUREA-CIUC — CSIKSZEREDA.

Legmodernebb felszerelés.

Elsőrangú kényelem és ellátás. Az ápolást irgalmas nővérek végzik.

Napi ellátási díj: 250— és 350— Lei.

A borszéki Közbirtokosság, illetve Fürdőbirtokosság Elnöksége.

Szám: 139—1926.

Meghívó.

A borszéki fürdőbirtokosság 1926. december hó 27-én d. e. 9 órakor Szárhegy község házában

közyűlést

tart, melyre az érdekelt birtokosok tisztelettel meghívattak.

Ditró, 1926. november hó 18-án.

Az Elnökség:

Csiby Tamás,
jegyző.

Puskás,
elnök.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv felolvasása.
2. Fürdőbirtokosság jogi helyzetének végleges rendezése.
3. Jelentés a bérleten kívüli épületek rekonstrukciójáról, bérbeadásáról, az alsó borszéki koresma értékesítéséről és az árpáskerti koresma átépítéséről.
4. Jelentés a 152 villatelek jelenlegi állásáról és a jövőben kiosztandó telkek nagysága és egységárára vonatkozó javaslattétel.
5. Borszékfürdőn állandó megbízotti állás létesítése tárgyában határozathozatal.
6. Az 1926. évi zárszámadás és az 1927. évi költségvetés előterjesztése, s ez alapon a tiszta jövedelemnek korona jogosultságok szerinti felosztásáról határozathozatal.
7. Alapszabályok módosítása.
8. Elnöki előterjesztések.
9. Esetleges indítványok.

Keresek

egy 3 szobás lakást

lehetőleg külön udvarral. Cim Kahan-nyomda

Legujabban megjelent

román, magyar, német és francia szövegű

zeneművek

KAHAN

könyv és papírkereskedésben kaphatók.

Moravetz-féle zeneművek bizományosa.